

התכלת פרק רביעי מנחות

מסורת הש"ס

(6) יָרָא רָבָא, בְּלֹאֵם
 שִׁיבָה שִׁיבָה מִיָּד בִּימֹת
 הָיָה, אֵיךְ מִצְוָה שְׂמֹאל
 (7) יָרָא רָבָא, עֵינֵי מֹסֵר
 וְקָטָן בְּיָד דִּיקָה עֵינֵי
 (8) וְקָטָן (9) וְעֵיל לְהָא, אֵי
 (10) עֵיל בְּיָד
 (11) שְׂמֹאלֵהוּ, אֵיכָּן אֵי
 (12) עֵיל
 (13) וְלִדְמוּתֵהוּ לְהֹרֵר, אֵס
 (14) חֲסִידֵי שְׂמֹאלֵהוּ, אֵס
 (15) חֲסִידֵי בְּיָד דִּרְמוּתֵי
 (16) בְּיָדֵי נֶסֶק מִשְׁקִיטֵי וְקֹסֵת
 (17) אֵס (18) וְדָךְ לְהָא, אֵס
 (19) לְקִבְּרֵיהֶם עֲקָרֵי בְּיָד
 (20) נִגְלָה שְׂמֹאלֵי עֵינֵי
 (21) וְחֹסֶפֶת דְּמֹר
 (22) בְּיָדֵי, אֵס
 (23) בְּלִיטֵי מַחֲבֵי
 (24) אֵס אֵס מֹסֵר דְּבִי
 (25) מִלֵּי, אֵס
 (26) מַחֲבֵל דְּבִי כֹסֶת
 (27) וְשֹׁמֵר עֵינֵי
 (28) אֵס (29) וְקָטָן
 (30) אֵס אֵס עֲקֹלֵה, אֵס
 (31) דְּמִחֲבֵרֵי לְעֵיל עֲקֹלֵה
 (32) אֵס (33) וְקֹסֵר, אֵס

הגהות הב"ח

(א) גמ' מסיים בלזן משום מעלין: (ב) רש"י ד"ה ששה אחירים וכו' לטובה וזה בזמנם שאלף צבע תכלת מוקדש ליהודים: (ג) ד"ה מין כנף וכו' הלכך צריצת עולה ת"ו וכו' חוטין וכו' קשריו הרי תרי"ג ועבדינו שני משמים:

מוסף רש"י

התרוכב. בגדי לזמר ופזמונים
תביעה אחת. כגון ע"י
ממנו פנס אחת או שקשר
קשר אחד אינו חיבור.
דמיוני (דברים כב) לזמר
ופזמונים יחדיו לא אפשר מורה
אלא חבור יפה המתקיים
(שבת ד.) תביעה. פייג'ט
שחזקת תביעה אחת במחש
והיבר כללם בגד לזמר ונבד
ופזמונים יחדיו אינו חיבור
בפחות משתי תביעות להכי
כמי יחדיו עד שיתאחדם
יפה (בבמות ה:).

כל המצות: (יב) בקונטרס דהא
וראיה מהא דאמרינן לעיל צריך
קושר הרי שני קשרים וחזור וזו

דלמא דאיקסר. כלומר ממזל לזרעך להקשר בכל חוליא דלמא הא דאמרי דביים רבי חייל ה"ק אם קשר על כל חוליא וחוליא הוו גרדומין כשרין אבל ברוב ציטות לא קא מכשרי גרדומין דרוב ציטות אין נקשרים על כל חוליא וחוליא: **קשר עליון.** היינו נמי הוא קשר

[ב] לַמֶּשֶׁה (לְמֹשֶׁה) הִלָּכָה לַמֶּשֶׁה מִסִּינַי כְּלוֹמֵר
 קֶשֶׁר אֶחָד בְּנֵינִים מִיָּהָל דְּלוֹרִינִיָּה.
 וְהֵכִי נִקְטַע עֲלוֹן מִשּׁוֹם [ג] דְּלִי אֵילָא.
 עֲבִיד אֶחָד דְּלִי קֶשֶׁר בְּסֻבּוֹ עֲבִיד לִיה
 שְׁמַקִּיִּים אֶת הַדְּבִיל כּוּלֵּי: דְּלוֹרִינִיָּה.
 וְהֵכִי יוֹל לְנִכְרֹךְ אֶת וְהַתְּקִיִּים דְּלִי
 קֶשֶׁר יוֹס אֶת יוֹמִים סְפֻלָּה: דְּלִי
 דְּנִרְבֵּנָן לֵמָּה לִי לְמִשְׁרֵי סִדִּין בְּנֵינִים.
 דְּמַכִּיד לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעֲטָן וּסְמִיךְ לִיה
 דְּגִילִים תַּחֲשֶׁה לָךְ (דְּרִבִּינִי כֵּן) סְפִירָא
 דְּמוֹתֵר: [ד] הַסּוֹפֹךְ תְּפִירָא. מוֹפֵר
 תְּפִירָא אֶחָת אִינוּ חִיצוֹר מִשּׁוֹם הִיא
 תְּפִירָא שְׁמוֹתָהּ הַחֲטוּיִן בְּנֵינִים אִינוּ
 חִיצוֹר: [ה] מַעֲרִיקוֹ. הִיטוּ רָשָׁא הַתְּמוֹרֵר
 לְגִילִים: כֹּהֵן דְּבִרְבִּים אֲמֹרִים

דבעיקן שיעור ללית דאמרינן לקמן
(דף מה:) כמה הנה משולשלת כ':
בסחלתו. בשעת עשייה חבל בסופו
בנון אל נפקס לנחר זמן: **אלו**
שירו דאפסיק מינייהו. קטם ממוטיו
ועלר קטם^א גרדומין: **לדגירס**
איגדומי. ולגמר נפקס^א יל דהעירס
וקשיא לתאן דלחר נפקס נחטוט
לגרדומין כדי לענב

מִי־קִרְוֹ פְסוּלָה׃ **שִׁירִי גִדְרוּמִין.**
דְּשִׁמּוּאֵל תִּכְלַת שִׁכְרוֹ
לִיָּה רַב יוֹסֵף רַב אֲמוֹר
נָמִי אֲמַר רַב הוֹנָא בְּרַב
אֲמַר רַב יִרְמְיָה רַב
שִׁכְרָךְ רוֹבֵה כִּשְׂרָה רַב
מִתְנִי הֲכִי אֲמַר רַב הוֹי
רַב יִרְמְיָה בְּרַב אָבָא ז'
רוֹבֵה כִּשְׂרָה וְאִפְּלִילוֹ
אֶחָת כִּשְׂרָה וְנוֹנִי ת'
שְׁלִישִׁי עֶשְׂרֵה וְכֹמָה
אֲמַר רַבִּי שִׁיכְרוֹךְ
הַפְּחוּת לֹא יִפְחוּת מִי
עַל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הַפְּחוּת
כִּנְגַד שְׁבַעֲהָ רִקְעִים
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה כִּנְגַד
אוּרִין שְׁבִיעִיהָ מִי
מִתְחִיל בִּלְבָן בִּי־הֲכֵנָה
מִסִּים מִסִּים בִּלְבָן בִּי
מוֹרִידִין רַב וְרַבֵּה בִּי
הוּא קֵא חֲלִיף וְאוּזִילֵר
גְּלִימָא דְּכוּלָּה תִּכְלַת

ומסיים בללן: מין כנף. מחילה ואח"כ פחיל תכלת. והאדנא דעדיין
תחשה קשרים היינו דלמריקין (שן קשולא מלוא ילימל כל הבורה
מחילת י' קשרים (א) עדיין עץ קשרים למחללה ואלשה למחלטה משום
מעלין בקדש ואין מורידין. וכיון דאקדמה קרא למין כנף שמע מינה
שחור הוא קראו זי מסיים תכלתה הוה ליה מוריד סוף. והאדנא
תמחלטה: דלוי'ה סתכלא. כל העליון: ורמי ליה סתכלא. ולימ'.

נצרך לקשור על כל חוליא וחוליא היינו אחת של לבן ואחת של מכלת
קשר אחד ואחר כך שמי חוליות אחת של מכלת ואחת של לבן (קשר
שביעיית של לבן כדי שיהא מסיים בלבן ואחר כך קושר אחד הרי

לפ.

עין משפט
גר מצוה

א [מיי] פיי מהל' כלאים
הלכה ד:
ז ב מיי שם הלכה כד טוש"ע
י"ד ק"י ש' טעמ' ב:
ח ג מיי פירא' הלכות: ציריט
הלכה יח סמג עשין כו
טוש"ע צ"ח ק"י יד טעמ' א:
ב ד ה ר מיי שם הלכה ז
ועיין בשהגות וצ"מ
טוש"ע שם ק"י אה טעמ' ד:
י ז מיי שם הלכה ח [טן]
טוש"ע שם בשהגות:
יא ח מיי שם טוש"ע שם:
יב ט מיי שם הלכה ז:

שיטה מקובצת

[illegible]

קשר העציון. בקונטרס פירש שני פירושים אחד אחר הגדיל ונקרא עליון כמו (מדה דף יג.) למעלה מן העטרה וזה אינו מוכח אלא דמיהא בעיין קשר ס' וז"ל פירש סמוך לכנף אבל קשר שאחר הגדיל כיון שרחוק מן הטלית משום ההוא לא הוי כלאים וימיה להאי

דמוכח ה"י מסיק צימוט (דף 7)
למחן דלח דרש סטוריס אלא היכא
(ט) דמוכח דלמח ופסחים למח ה"י
דכלאס (ז) ממנה ד"י ר"י שמעאל
שמעיין דנגדיהס דלמח ופסחים וכו'
והסמא קשר העניין לא שמעיין (ז) וכו'
לא הוי כלאס ואיטריך שפיר לאיתוי
למח ופסחים ולמח שיהא ר"ל לעשותם
בעינין שיהא דהס כלאס וכו' דהכא
לא מפיק מקרא דלמח ופסחים אלא
מגדיל ומוכח (ט) דכלאס דרשה גדיל
דרשה כנונה היא דבעינין גדיל טוב
אז נמי קורא דהס אהליס אהליס
דלמח גדיל דיוקא ושמה דהס אהליס
כמחן דלמח אז גדיל אז פמיל ופולגמא
דלמחא הוא כסמון וכו' נמי מימנה
דכפרק המואל תפליין (עריבין 15)
משמע דבעינין שזיין וכו' נמי פירש
דאינו חייב על כלאס עד שיהא משזר
ואס כן איטריך טובא קרא דכלאס
בצליה ויש לומר דבעלמא יליף ליה
(י) ממחלת דגדי כנונה וכיון דמחלת
שזר הוא דה"ל לנזן

וְקָא אַמֵּר מִשְׁמִיחָה
וְכֹבֵה כֶּשֶׁרֶה אַמֵּר
וְלֹא שְׂמוּאֵל אֵיתִמֵּר
הַיְּהוּדָה אַמֵּר רַב שֵׁשֶׁת
בָּא אַמֵּר רַב תַּחְלַת
חֵיָּיא בִּרְבִּי דִּרְבַּב תַּנְן
אַמֵּר רַב שֵׁשֶׁת אַמֵּר
דִּרְבִּי רַב הַתְּכַלַּת שְׂכָרָךְ
כִּדְּךָ בַּה אֵלָא חוּלִיא
לֵית שְׁלִישׁ גְּדִיל וְשֵׁנִי
יִדְּוֹר חוּלִיא תֵּנִיא רַבִּי
יֵישֵׁנִשׁ וְיֵישֵׁלֵשׁ תַּאנֵּא
וְיֵישֵׁנִשׁ וְיֵישֵׁלֵשׁ לֹא יִתְּנִיהוּ

שִׁירֵי גִדְרוֹמֵיו בֵּל שְׁהוּא. פֶּרֶק מִי
שִׁמְתָּ (בִּצִּי דף קה) הוּא
מִזֵּי לְאִתּוּיֵי הָךְ גִּבִּי הָךְ דְּפִרְךָ וְכֵל
הִכָּא דִּמְיָ כֵּל שְׁהוּא לִית מִזֵּי שִׁעוּרָא:
לֹא יִפְחוּת רִקְעֵין בְּנֵד בִּשְׁכָּה
רִקְעֵינִי. (פִּי) שִׁמְלֵת דּוּמֵה לִי
וְיֵם דּוּמֵה לְרִקְעֵי וְאֶזֶן דְּלִית לִן תִּמְלָת
לֹא קִפְדִּין בְּהָא וְהָא נִמִּי לֹאמְרִין
כִּדִּי לְקִשּׁוֹר עַל כֵּל חוּלִיל וְחוּלִיל הֵיטוּ
נָרִי שִׁיחָא יִכְבַּר הַתְּכֵלֶת וְהֵא שְׁאֵן
נִוְהֵיט מִתְּשֵׁה קִשְׁרֵים פִּירֵט בְּקוּוּטֵרס
(א) (פִּי) בִּצִּי (ב) לִיָּת שְׁחֹלֶה נִגְדָּל לִן מִמְלֹת

לפי צליית עולה ת"ר וח' חוטין וחמשה קשרים עולה [ב] תרי"ג ומיהו
כל צליית האמורים בצרפה חסירים יו"ד ויש לומר שיש פסוק והיה
לכס לצליית זה' צליית כמזבז בצרפה ולמ"ד זו משלימתן וכן
נוהג רצינו זה' לעשות אותן ה' קשרים ב' בצמון טלית וגי'
סמך לפתיל משום מעלין בקדש ולא [ב] מורידין לדמארינן שמאיים
בזבן ועל כל קשר שני קשרים כדי שיהא קשר של קינאמ מיהו לא
מאניו שום סמך בזה"ס מפורש מה' קשרים ויש לומר דהא לדמארינן
הן שמים והשמה כשאין פוחת משבע עושה ה' קשרים סמך טלית
ודו עד שמאיים שש חוליות הרי ארבעה קשרים ואחר כך עושה חוליה
קשרים ויש מפרשים לא יפחות משבע כריכות צין כל קשר וקשר:

16

עולם ח' חוטין תוס' אחרות: ג' מורידין ואמר ריב"א שראה ציצית של ר"ת עשוי כך ורוב העולם נהגו כג' היינו ג' חוליות של לבן וג' של תכלת ואחת שמסיים בלבן נמצא קשר סמוך לכנה ואח"כ כורך ג' בלבן ג' בירכות של לבן בלא תכלת וקושר הרי ה' קשרים ואורך הציצית מפורש לקמן ולדידן שאין תשוב ואין מנהג העולם כן ג' אלא חוליות החוטין ד' מכאן וד' מכאן תוס' אחרות:

(א) נראה דל"ל דאמר שם דסמוכין אחא למשרי סדין בציצית דקאמר תלמודא וכו'. (ב) אולי ימצא הכל מבואר דהא דקאמר ש"מ. (ג) ועי' ברא"ש הלכות ציצית בהלק"ט סי' טו.